

Η συμβολή των Εικαστικών τεχνών, της Μουσικής και της Ποίησης στην καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα αυτό προσαρμόζεται ανάλογα για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00-13:30 ή 09:00-16:00).

Σημείωση 1:

Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι τις 16:00. Σε περίπτωση που υπάρχει επιθυμία το πρόγραμμα να ολοκληρωθεί πιο νωρίς, τότε θα γίνουν σχετικές συνεννοήσεις των συνοδών, γυναικών και αντρών, εκπαιδευτικών με το προσωπικό, άντρες και γυναίκες, του Κέντρου.

Σημείωση 2:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας μαθητών/μαθητριών.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

1. Συνειδητοποιήσουν ότι οι τέχνες αποτελούν σημαντικό μέσο ευαισθητοποίησης, προβληματισμού και κινητοποίησης για την προστασία του περιβάλλοντος.
2. Αποκτήσουν εμπειρίες για εικαστική έκφραση και να συνδέουν το περιβάλλον και ειδικότερα το οικοσύστημα της Αθαλάσσας, με την τέχνη, την ποίηση και τη δημιουργία.
3. Καλλιεργήσουν, μέσα από τη δημιουργική έκφραση και την εικαστική δημιουργία, την ευαισθησία τους για το περιβάλλον και τον πολιτισμό.
4. Εμπλουτίσουν και μετασχηματίσουν τις απόψεις τους μέσα από την Τέχνη, τη Μουσική και την Ποίηση για περιβαλλοντικά ζητήματα.
5. Αναπτύξουν κριτικές και δημιουργικές δεξιότητες με ενσυναίσθηση και φαντασία ώστε να μπορούν να δουν εναλλακτικά τα όσα συμβαίνουν στην κοινωνία.
6. Γνωρίσουν διάφορες μορφές τέχνης και να κατανοήσουν τη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος και ειδικότερα του δάσους ως αναπόσπαστος κρίκος της ζωής και ως πηγή συναισθημάτων

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00 – 09:15

Άφιξη-καλωσόρισμα στο Κέντρο. Εισαγωγή των μαθητών/μαθητριών στον ρόλο που διαδραματίζει η τέχνη στη ζωή των ανθρώπων, γυναικών και αντρών, ως μέσου

έμπνευσης, έκφρασης και δημιουργίας, μέσω συζήτησης για τη σχέση της τέχνης με το περιβάλλον και τον πολιτισμό.

09:15 – 10:15

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες, η κάθε ομάδα μελετά έναν γνωστό ζωγραφικό πίνακα τοπίου και καταγράφει, με τη μορφή ιδεοθύελλας, συναισθήματα που προκαλούνται. Στη συνέχεια δίνονται στους μαθητές/τριες τα ακόλουθα δεδομένα και τους ζητείται να κάνουν προβλέψεις για το πώς θα ζωγράφιζε ο ζωγράφος το ίδιο τοπίο το 2100.

«Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) μέχρι το τέλος του αιώνα μας υπάρχει μεγάλη πιθανότητα για αύξηση της μέσης θερμοκρασίας από 3,3 έως και 5,7°C μέχρι το 2100».

Οι μαθητές/τριες με την βοήθεια τεχνητής νοημοσύνης, που προσαρμόζει τους ζωγραφικούς πίνακες σε μελλοντικά κλιματικά σενάρια και δείχνει τι θα συμβεί εάν η μέση θερμοκρασία υπερβεί τη διεθνώς συμφωνημένη θερμοκρασία των 1,5°C, περιγράφουν τις αλλαγές που παρατηρούν και τις αιτιολογούν. Μέσα από τη δραστηριότητα οι μαθητές /τριες έρχονται αντιμέτωποι με τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης (π.χ. άνοδος στάθμης της θάλασσας, ξηρασία, ερημοποίηση, πυρκαγιές, λιώσιμο πάγων). Η κάθε ομάδα καλείται να εισηγηθεί τρόπους έτσι ώστε να μην φτάσουμε σε αυτό το αποτέλεσμα.

Στο τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει τον πίνακα με τον οποίο ασχολήθηκε και τα αποτελέσματα της εργασίας της.

10:15 – 10:30 Διάλειμμα

10:30 – 11:30

Μετάβαση στο δάσος όπου οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και δίνεται σε κάθε ομάδα ένα ποίημα. Ενδεικτικά αναφέρονται τα ποιήματα:

- «Το τραγούδι της γης» του Μίκη Θεοδωράκη
- «Μη μου σκοτώνετε τη γη» του Νικηφόρου Βρεττάκου

Η κάθε ομάδα καλείται να μελετήσει το ποίημα της και να περιγράψει τις οπτικές και ακουστικές εικόνες που τους δημιουργούνται στο μυαλό από το ποίημα. Στη συνέχεια εντοπίζουν τα προβλήματα που αναφέρονται στο ποίημα και να ορίζουν ποιος τα προκαλεί.

Στο τέλος, κάθε ομάδα δημιουργεί ένα δικό της ποίημα στο οποίο αποτυπώνει τα συναισθήματα της.

11:30 – 12:30

Οι μαθητές/τριες διερευνούν περιβαλλοντικά ζητήματα μέσα από τραγούδια. Οι μαθητές/τριες ακούνε το τραγούδι και απαντούν σε σχετικά ερωτήματα.

Α. Τραγούδι: «Ο εφιάλτης της Περσεφόνης» (Ερμηνεία Μαρία Φαραντούρη, μουσική Μάνος Χατζιδάκις, στίχοι Νίκος Γκάτσος)

Ερωτήματα:

1. Ποιες καταστροφικές για τη φύση ανθρώπινες ενέργειες αναφέρονται στο τραγούδι;
2. Ποιες λύσεις προτείνετε για να μην καταστρέφεται η φύση από τις συγκεκριμένες ενέργειες;

Β. Τραγούδι: «Ο Ρομπέν των καμένων δασών» (Στίχοι, μουσική, ερμηνεία: Ορφέας Περίδης)

Ερωτήματα:

1. Τι συμβολίζει ο τσιμεντένιος δράκος;
2. Ποια προβλήματα δημιουργεί στον άνθρωπο η ζωή στις μεγάλες πόλεις;
3. Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των ανθρώπων στις πόλεις;
4. Ποιες είναι οι αιτίες των δασικών πυρκαγιών και τι προτείνετε για την προστασία των δασών;

Γ. Τραγούδι: «Το νερό είναι στοιχείο και στοιχείο» (Στίχοι, μουσική, ερμηνεία: Χρήστος Θηβαίος)

Ερωτήματα:

1. Τι εννοεί ο ποιητής με τον στίχο «Ο Αξιός, ο Αχελώος και η Κερκίνη είναι αιχμάλωτοι πολέμου»;
2. Ποιες είναι οι αιτίες ρύπανσης του νερού;
3. Ποιες είναι οι επιπτώσεις από τη μη αειφόρο διαχείριση του νερού;

Στο τέλος, κάθε ομάδα ντύνει με ήχους το δικό της ποίημα, χρησιμοποιώντας υλικά από το δάσος.

12:30 – 13:30

Παρουσιάζεται το γλυπτό «Building Bridges» του Lorenzo Quinn και οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν τις παναθρώπινες αξίες που συμβολίζει.

Η παρουσιάζεται το γλυπτό «Ταξιδιώτες»: του Bruno Catalano και ζητείται από τους μαθητές/τριες να εξηγήσουν τι συμβολίζει η απουσία ενός κομματιού από κάθε ταξιδιώτη.

Δίνονται στους μαθητές/τριες υλικά (π.χ. πηλός, πλαστελίνη κ.λπ.) με τα οποία καλούνται να δημιουργήσουν ένα δικό τους γλυπτό που να αποτυπώνει πώς θα είναι το δάσος της Αθαλάσσας το έτος 2100 αν δεν αλλάξουμε τρόπο σκέψης και συνήθειες και δεν δράσουμε άμεσα.

13:30 – 14:30 Μεσημεριανό Διάλειμμα

14:30 – 16:00

Ολοκλήρωση των έργων και περιγραφική ανάλυση των έργων τους.

Όλα τα έργα συζητούνται και αναλύονται στη βάση των συγκεκριμένων προβληματισμών που προκύπτουν από τα πεδία μελέτης και αποτελούν σημείο εικαστικής έκφρασης και προβληματισμού των μαθητών/τριών.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το Κέντρο.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Έχουν μαζί τους σακουλάκια για συλλογή διάφορων υλικών από το πεδίο μελέτης.
- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα.
- Φορούν άνετα παπούτσια για περπάτημα και είναι κατάλληλα ντυμένοι για εξόρμηση στο πεδίο.
- Έχουν μαζί τους το φαγητό, κατά προτίμηση ξηρή τροφή, καθώς επίσης και ένα δοχείο με νερό.

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για τον σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό, ή το σχολείο μπορεί να διευθετήσει ώστε να φάνε σε εστιατόριο της περιοχής.